

SLUŽBA DOPROVÁZENÍ DÍTĚTE

ŠAFRÁN dětem, o.p.s.

Bc. Šárka Francírková, Mgr. Lucie Salačová

www.safrandedetem.cz

KDO JSME

ŠAFRÁN dětem poskytuje podpůrnou pomoc traumatizovaným dětem od **1.června roku 2005** .
Byl založený na počest dětem v „Den dětí“ a úřadem Schválen 15. 6. 2005. Letos oslaví své 15 narozeniny.

Za tuto dobu jsme již přispěli v rámci individuální dlouhodobé péče (doprovázení dítěte),
k pocitu bezpečí již bezmála tisícovce dětí.

**PROPOJUJEME
NAŠE SVĚTY**

Pomáháme dětem znovuobjevit pocit bezpečí a důvěry v okolní svět.

Poslání občanského sdružení ŠAFRÁN dětem je podpora dětí, které prožily trauma z odloučení od své biologické rodiny a rané dětství prožívají v ústavním zařízení.

ŠAFRÁN dětem, o.s. | Klimentská 1, 110 00 Praha 1
Číslo účtu: 4200196421/6800 | www.safrandedem.cz

JAK POMÁHÁME

- „Pomáháme dětem znovuobjevit pocit bezpečí a důvěry v sebe a okolní svět.“
- V současné moderní době je vypracováno mnoho skvělých léčebných metod, postupů, léků a terapií. Ale tak jako dítěti nelze vpravit výbornou a zdravou potravu do sevřených a zamčených úst, nelze ani všechny skvělé medicínské a terapeutické metody vpravit do dítěte bez navození dostatečného prostředí důvěry a bezpečí. Jsme jako zahradníci, co neúnavně vkládají semínka bezpečí a důvěry do země, zalévají je a opatrují, až jejich plody začnou léčit zraněnou dětskou duši.

Poslání a činnost organizace

Chceme pomoci dětem, které prožily ztrátu či trauma z odloučení a vyrůstaly mimo svoji biologickou rodinu, znovu nalézt pocit důvěry a bezpečí v sebe a v okolní svět.

Chceme pomoci posilovat vztah mezi rodičem (pečující osobou) a dítětem.
Podporovat vzájemný pocit důvěry, bezpečí, jistoty a blízkosti

Poslání a činnost organizace

Doprovázíme děti ve věku (0-7let) během pobytu v ústavním zařízení - terapeutické doprovázení dětí pomáhá zpracovávat proces ztráty, smutku a adaptace na novou situaci.

Poskytujeme službu doprovázení dítěte v náročných životních situacích (odebírání dítěte, příprava dítěte na tranzit (přechod) do ústavního zařízení, náhradní rodiny, či zpět při navrácení do biologické rodiny) a klademe důraz na naslouchání názoru dítěte.

Podporujeme sanaci rodiny a doprovázíme při posilování vztahů mezi rodičem a dítětem

ŠAFRÁN dětem

Vize organizace

V celkovém procesu transformace sociálního systému zaměřit pozornost na **dítě**, s cílem eliminovat jeho traumata spojená se změnou místa a dosavadních jistot způsobených častou změnou prostředí a pečujících.

Mise a hodnoty organizace

- **Mise organizace:** Bezpečná stopa
- **Hodnoty organizace:** Láska, Důvěra, Smysl, Radost, Sounáležitost

Strategie naplňování vize

- Spolu s odbornou veřejností vytvořit model nové služby – **Průvodce dítěte v jeho měnícím se prostředí.**
- **Proškolit speciální mobilní týmy** skládající se z dětských průvodců , kteří budou v pravidelných týdenních programech doplňovat současnou péči o dítě žijící v ústavní péči o speciální asistenční program nazvaný Bezpečná stopa[®], zaměřený na rozvoj komunikace a kontaktu.
- Poskytovat podporu a pomoc při **navazování kontaktu, komunikace a vytváření citové vazby** mezi dítětem a pečujícími prostřednictvím vzdělávacích a osvětových projektů.
- Podporovat dítěte v procesu **sociální adaptace**, a to jak v ústavním zařízení, tak v náhradní rodinné péči a při přechodu mezi jednotlivými typy péče.

ŠAFRÁN dětem

Účastníci služby – hlavně děti a pak...

1/ PŘÍMÍ ÚČASTNÍCI

- **Mobilní týmy** (terénní asistenti, dětští průvodci ŠAFRÁN dětem, o.p.s.)
- Zástupci **personálu** ústavních dětských zařízení
- Zástupci **rodinné péče** (biologičtí rodiče, adoptivní rodiče, pěstouni)

2/ NEPŘÍMÍ ÚČASTNÍCI

- Zástupci NNO působící v oblasti péče o dítě
- Zástupci státních a krajských organizací působících v péči o dítě
- Zástupci dalších klíčových aktérů tranzitní péče (zdravotníci, sociální pracovníci, pedagogové, policisté, soudci)

Cílová skupina dětí

- **Děti vyrůstající v ústavní a náhradní rodinné péči, se speciálním zaměřením na věk 0-7let umístěné**
 - Ze sociální důvodů (týraní, zneužívání, zanedbávání atd.)
 - Ze zdravotních důvodů
 - Ze sociálně-zdravotních důvodů
- **Děti v náročné životní situaci od 0 do 18 let vyrůstající v rodině nebo mimo rodinu**

ŠAFRÁN dětem

Jak služba doprovázení vypadá?

SKLÁDÁ SE ZE TŘÍ PROGRAMŮ, které na sebe volně navazují.

1. Příprava dítěte na změnu prostředí
2. Doprovázení při přechodu – při změně prostředí
3. Adaptace v novém prostředí – po přechodu

Jejich cílem je předcházet návratu dětí znovu do ústavů a zmírnit trauma dětí ze změn rozvíjením porozumění, kontaktu a komunikace dítěte s jeho okolím.

Příprava dítěte na přechod

Terapeutické doprovázení dítěte -Bezpečná stopa[®]

- Terénní program si klade za cíl poskytnout dětem v ústavních zařízeních dostatek výše zmíněných „příhodných okolností“ – pozitivních podnětů v bezpečném prostředí.
- Pravidelný týdenní terénní program se realizuje ve spolupracujících dětských zařízeních. Metodika přímé práce s dětmi vychází především z expresivních terapeutických technik př. Bazální stimulace®, Snoezelen konceptu[®], Terapie poruch citové vazby – Attachment therapy, Herní terapii dětí ,Playtherapy

ŠAFRÁN dětem

Terapeutické doprovázení – Bezpečná stopa[®] co je podstatou?

Atmosféra terénního program se soustřeďuje na znovu-vytváření pocitu bezpečí a návratu do "prenatálního období" a období raného dětství, kdy se budovala a buduje primární psychická potřeba člověka - pocit bezpečí a lásky a schopnosti navázat důvěrný vztah k blízkému člověku, který nás provází po celý život.

Pro utváření pocitu bezpečí je důležité oslovovat pravou hemisféru, která v raném období našeho života silně utváří naší osobnost.

ŠAFRÁN dětem

Terapeutické doprovázení – Bezpečná stopa®

- Program využívá i mediačních komponentu „**Kufřík bezpečí**“, který společně s terénním asistentem je předáván pečujícím ústavních dětských zařízení či rodinám a umožňuje v nastoleném programu pokračovat v novém prostředí. Metodika projektu Bezpečná stopa je součástí služby **Doprovázení dítěte v tranzitní péči**, kde se dále soustředí na rozvoj mezioborové komunikace pečujících o děti (zdravotníků, pedagogů, sociálních pracovníků, policistů.)
- **Mobilní tým** má za úkol v rámci svého pravidelně se opakujícího, časově přesně vymezeného programu - vytvořit v ústavním zařízení, co **nejpřirozenější „multisenzorické bezpečné prostředí“**, které umožní dítěti prožít nové zkušenosti a prožitky cíleně zaměřené na saturaci základních psychických potřeb dítěte, ve **zvýšené dávce** díky zapojení všech smyslů zároveň.

ŠAFRÁN dětem

Terapeutické doprovázení – Bezpečná stopa[®]

- Skrze tyto **silné smyslové prožitky** pomáhá vytvářet v dítěti tzv. **paměťové stopy**, „budoucí“ vzpomínky, které členové týmu pečlivě zaznamenávají, aby je mohli předat dalším pečujícím, neboť dítěti se prostředí a pečovatelé v jeho sociálním poli ve zvýšené míře mění.
- Hloubku paměťových stop si můžeme vyzkoušet na sobě. Zkuste si například vybavit situaci, kdy jste znenadání ucítli známou vůni, např. koláče, a vybavil se vám zážitek s ní spojený – třeba v kuchyni u babičky, kde byla pohoda a klid. V tuto chvíli se vám vybavila asociace spojená s paměťovou stopou **čichovou**. Nebo někde uslyšíte známou melodii a vybaví se vám zážitek s ní spojený – právě jste zažili spojení s paměťovou stopou **sluchovou**. Když ucítíte na těle určitý materiál, může ve vás vyvolat libou či nelibou vzpomínku na oblečení z dětství nebo na plyšovou hračku, kterou jste měli rádi. Právě jste zachytili paměťovou stopu somatickou.

ŠAFRÁN dětem

Jak vypadá práce s dětmi

V přímé práci neřešíme problémy dětí, které vycházejí z jejich životního příběhu a jejich zkušenosti, ale pomáháme jim **prožívat život tady a teď**. Hledáme primární komunikační kanál dítěte, který mu umožňuje **přirozeně komunikovat a vyjadřovat své pocity**. Nabízíme mu tak novou bezpečnou vztahovou zkušenost, která mu **pomůže lépe porozumět vnějšímu světu** a umožní mu tak prožívat život kvalitněji.

Při naší práci s dětmi se držíme tří zásad:

- neradíme, ale **nasloucháme**,
- nerozhodujeme, ale **klademe otázky**,
- nehodnotíme, ale **nacházíme porozumění**.

„Kufřík bezpečí“

Děti dostanou každé vlastní „Kufřík bezpečí“, díky němuž si budou moci připomenout „bezpečnou stopu v programu BS“, která ho bude dál provázet životem. V něm budou mít svoji **osobní loutku**, se kterou pracovali s asistentem a dětským mediátorem, svoji **knížku**, kde je hlavní postavou on a loutka prožívající „**bezpečný pozitivní příběh**“, a další „**stopy**“ vytvořené v terénním programu. To vše mu bude pomáhat čerpat sílu, důvěru a pocit bezpečí pro další cestu životem.

ŠAFRÁN dětem

Kufřík bezpečí

- Kufřík je vyrobený v **barvách**, které dítě zná z jednotného oblečení kontaktních asistentů a dětských mediátorů.
- Obsahuje jeho **osobní loutku**, toho s kým si spojí veškeré zážitky z terénního programu, u kterého je loutka stálým „průvodcem“.
- Obsahuje jeho **osobní knížku** „památníček“, ve které jsou „hezké vzpomínky“ z programu a z prostředí, které bylo a je součástí historie dítěte. **Osobní pohádka** zacílená na podporu jedinečnosti a identity dítěte.
- Polštářek s materiálu s kterým se pracovalo navoněný vůní z vonného oleje, kterým se dítě masírovalo.
- Deku ve které se dítě polohovalo a houpalo.
- CD s hlasem a písničkami zpívanými v terénu , Manuál pro pečující s poznatky spojenými z programem.

ŠAFRÁN dětem

Adaptace

Výsledky terénní práce

1/ Tím, že se dítěti dává dostatek prostoru pro vlastní vyjádření a je mu aktivně nasloucháno, dochází k **výraznému zmírnění projevů agresivity**. Pozitivní zkušenosti máme především u dětí s handicapem (skrzej hledání různých forem komunikace dochází k lepšímu porozumění potřebám dítěte).

2/ Bazálně–terapeutické techniky využívané v programu (Bazální stimulace@, aSnoezelen@, Attachment therapy@ Play therapy atd.) způsobují kontinuální stimulaci smyslových orgánů a tím umožňují **vznik nových dendritických spojení v mozku a novou neuronální organizaci v jeho určitých regionech**. To výrazně ovlivňuje celkový psychický i fyzický stav dítěte.

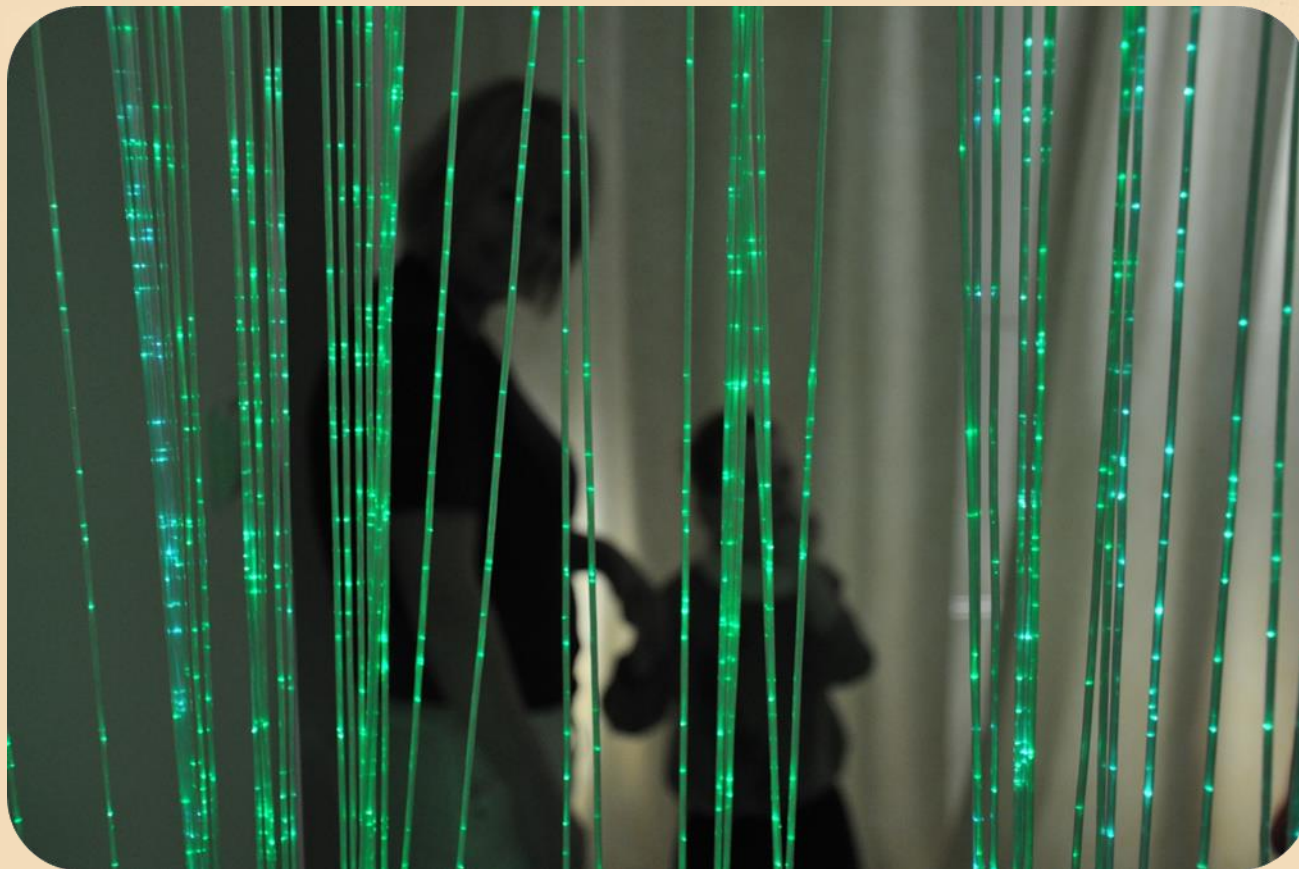
Výsledky terénní práce

3/ Aktivním hledáním a prozkoumáváním primárního (hlavního) komunikačního kanálu dítěte se mu snažíme umožnit snažší vyjadřování potřeb a komunikaci s okolím. **To vede většinou ke zmírnění napětí a zklidnění dítěte.**

4/Tím, že dítě dostává dostatek nových podnětů (zde pracujeme především s prvky z konceptu bazální stimulace) a intenzivní „dávku“ pozornosti, dochází buď **ke zmírnění projevů hyperaktivity nebo naopak k aktivaci flegmatického dítěte..**

ŠAFRÁN dětem

Kde všude mají s projektem zkušenosti?

- Organizace má patnáctiletou zkušenost s tímto programem.
- Tento způsob doprovázení dětí v ústavních dětských zařízeních a náhradních rodinách proběhl již v rámci pěti krajů a dětských center , kojeneckých ústavů (DC Strančice, DC Plzeň, DD Doubravka, DC Svitavy).

Videa z terénu

Bezpečná stopa

Klíč (Bezpečná stopa v DC Strančice)

<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1096060107-klic/213562221700007/>

Pomozte dětem

<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10213706405-kde-penize-pomahaji/208522162210017-obcanske-sdruzeni-safran-detem>

<https://www.youtube.com/embed/l5BSLBkgrms>

Jak komunikovat s dítětem v tranzitu?

BEZPEČNÁ SÍŤ – jak je možné stát se součástí

- **Proškolíme jednotlivce i odborná pracoviště** (získáte metodiku včetně přílohy Knížka bezpečného kontaktu, certifikaci a odznak proškoleného profesionála či certifikát pracoviště)
- **Shlédněte naše filmy a metodiku a využívejte ji v praxi**
(odkaz: www.safrandedetem.cz/videospoty)
- **Účastněte se společných setkání, kulatých stolů, případových konferencí**

ŠAFRÁN dětem

BEZPEČNÁ SÍŤ – semináře

V rámci projektu můžete ochutnat v rámci jednodenního semináře jedno z těchto témat:

- **Seminář 1: Jak naslouchat a respektovat názor dítěte procházející složitou životní situací a krizí v tranzitní péči**
- **Seminář 2: Mezioborová komunikace v praxi jako prevence neprovázanosti systému péče o dítě**
- **Seminář 3: Jak komunikovat a připravovat dítě na tranzit a úspěšnou adaptaci v novém prostředí (zaměření na věkovou skupinu 0-7 let a děti s postiženími, děti z minoritních skupin) včetně dokumentace (Knížka bezpečného kontaktu)**

BEZPEČNÁ SÍŤ – videomateriály

Proč je potřeba děti doprovázet

<http://www.cine4net.eu/cz/projekt/promo/proc-je-potreba-deti-doprovazet/162.html>

Co si o tom myslí děti

<http://www.cine4net.eu/cz/projekt/promo/co-si-o-tom-mysli-deti/161.html>

Dítě na cestě

<http://www.cine4net.eu/cz/projekt/promo/novy-animovany-film/160.html>

Prošlapané cesty doprovázení

- 1. Příprava dítěte na přechod** (např. v ústavních zařízeních – důležitá je role doprovázejícího pracovníka)
- 2. Samotný přechod** (dobrá praxe s náhradními rodiči nebo v rámci přechodu dítěte do jiného ústavního zařízení)
- 3. Doprovázení v tzv. „šestinedělí“** (v náhradní rodině či v ústavním zařízení)
Docházení v průběhu 3 měsíců v novém prostředí, podpora adaptace na další pečující či doprovázející organizaci.

Prošlapané cesty doprovázení

4. **Adaptace** (v náhradní rodině či ústavním zařízení) doprovázení dítěte pod dobu delší než 3 měsíce

5. **Facilitace při návštěvách biologických rodičů v ústavním zařízení a adaptace dítěte na odloučení**

6. **Terapeutické doprovázení biologických rodin**

Příprava rodiny na návrat dítěte, příprava dětí na návrat, adaptace

Projekt Bezpečný přístav

- **Poradensko vzdělávací program pro rozvoj a podporu stability rodin:**
- Je určen rodinám s alespoň jedním dítětem ve věku od 0 do 15 let, kde z různých důvodů došlo k narušení citové vazby a celkové destabilizaci.
- V programu spolupracujeme s rodinami, které chtějí preventivně pracovat na zlepšení rodinných vztahů a komunikaci v rodině.
- V rámci projektu spolufinancovaného Evropským sociálním fondem podporujeme v průběhu 3 let 60 rodin ze Středočeského kraje.
- Projekt probíhá od září 2017 do května 2020.

Projekt Bezpečný přístav

V rámci projektu Bezpečný přístav poskytujeme:

- Rodinnou terapii se zaměřením na léčbu poruch citové vazby a podporu kontaktu a komunikace v rodinách
- Sociální poradenství pro rodiny
- Krizovou intervenci (např. formou výjezdu v rámci mobilního krizového týmu)
- Psychoterapeutické služby (individuální i skupinové)
- Vzdělávání a multidisciplinární spolupráci (např. formou případových konferencí)

Projekt Bezpečný přístav

FINANCUJE

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Neprošlapané a nově prošlapávané cesty doprovázení

1. **Přechod z porodnic do ústavního zařízení**
2. **Doprovázení dětí v dětském domově staršího věku cca od 7let dál do školských zařízení**
3. **Doprovázení mladých dospělých do života po opuštění dětském domově.**
4. **Doprovázení dětí v době kdy jsou přijaty do nemocnice(nově prošlapáváme v projektu Provázení).**
5. **Doprovázení dětí v náročné životní situaci uvnitř rodiny a při jejich odebrání.(nově prošlapáváme již 3rokem v rámci projektu Tranzitní péče a Bezpečný přístav)**

Překážky

- 1. Nepochopení významu a důležitosti služby doprovázení dítěte v tranzitní péči** (paradigmata typu „malé děti to nevnímají, postižené už vůbec ne, z toho vyroste , jinak to nejde, takhle se to dělá atp.“)
- 2. Pocit ohrožení zaměstnanců ústavních zařízení** (transformace a aktivity NNO, které nejsou založeny na partnerském přístupu a dobře vykomunikovány, média)
- 3. Nепrovázanost systémových služeb a neprostupnost napříč kraji** (nedostatečné předávání informací, zastupitelnost)
- 4. Služba je mezíresortní tudíž špatně financovatelná.** (Komplikace se zařazením do současného systému soc. služeb)

Ocenění

2012 ŠAFRÁN dětem byl zařazen mezi neziskové organizace , oceněné za hodnoty (siemens):

Excellence – špičkový výkon

Innovate – inovativní přístup

Responsible – odpovědné podnikání

2013 Příklad dobré praxe v ČR (Čí je dítě?)

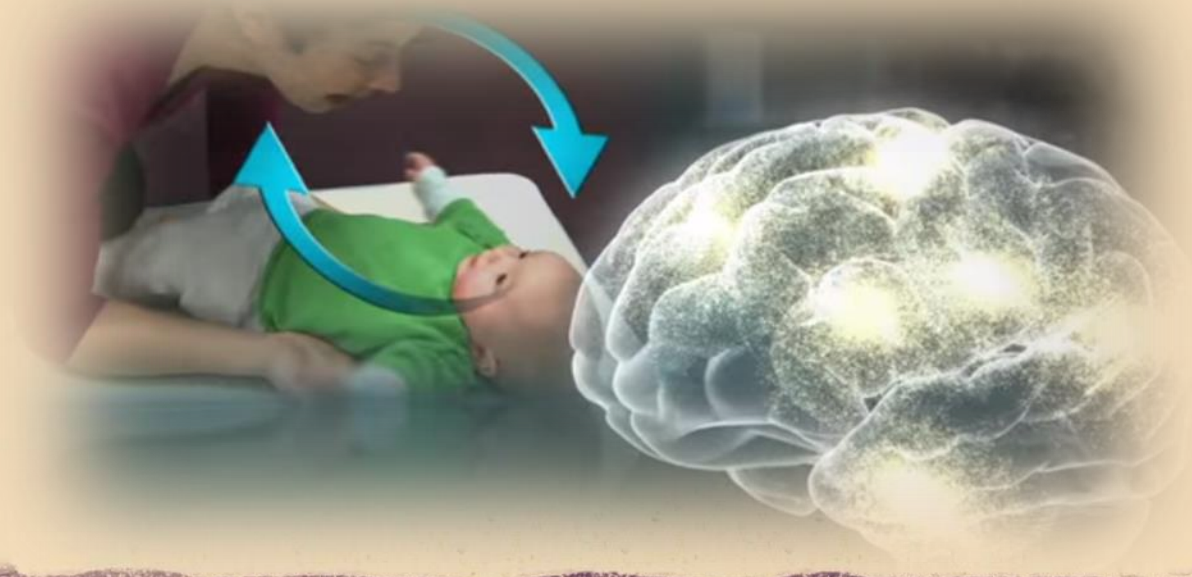
2017 Ocenění odbornou radou mezi metodikami v ČR a doporučena k šíření.

Tranzitní péče byla oceněna a vybrána odbornou radou sestavenou skrze projekt SNRP Nadací Sirius a Centrem podpory jako příklad Dobré praxe v ČR a doporučena k šíření.

*„držíš ho v náručí a mluvíš k němu... a neuróny z jeho uší začínají vytvářet síť spojení s auditivním kortexem. Obraz tvojí tváře se stává trvalou vzpomínkou v jeho mysli.
A Ty myslíš, že sis “jen” hrál s dítětem“*

(Begley, 1997, s. 55)

Poděkování zdroj: Mgr. Janka Vindišová PhD.

Děkuji za pozornost.
Vítejte v Bezpečné síti v praxi!

